

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА ЯК ОБ'ЄКТИВНА ПОТРЕБА СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

© 2016 ГОЦУЛЯК Л. В.

УДК 330

Гоцуляк Л. В. Інноваційна економіка як об'єктивна потреба сучасного розвитку економічної системи

У статті розглянуто сутність та головні риси інноваційної економіки, розкрито базові принципи її побудови, ознаки та індикатори. Охарактеризовано та наочно представлено результати переходу до інноваційної економіки як розвинених країн, так і так званих нових індустріальних країн. Адже становлення інноваційної економіки епохи постіндустріального суспільства, підґрунтям якої є наука в цілому та знання, передбачає, що впроваджені у виробництво результати наукових досліджень і розробок, інформаційних та інших нових технологій здатні не тільки докорінно змінити механізми взаємодії країн, регіонів, окремих підприємств, а й спричинити глибоке зрушення наших уявлень про закони і засади функціонування та розвитку економічних систем різного рівня. Розкрито необхідні умови ефективності інноваційної економіки України, умови для науково-технологічного прориву та цивілізованого існування нашої країни у XXI столітті.

Ключові слова: постіндустріальне суспільство, інноваційна економіка, економіка знань, нова економіка, технологічна інновація, економічне зростання.

Бібл.: 8.

Гоцуляк Людмила Володимирівна – аспірантка, кафедра політичної економії, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03680, Україна)

E-mail: gotsulyaklyuda@gmail.com

УДК 330

UDC 330

Гоцуляк Л. В. Инновационная экономика как объективная необходимость современного развития экономической системы

В статье рассмотрены сущность и основные черты инновационной экономики, раскрыты базовые принципы ее построения, признаки и индикаторы. Изучены и наглядно представлены результаты перехода к инновационной экономике как развитых стран, так и так называемых новых индустриальных стран. Ведь становление инновационной экономики эпохи постиндустриального общества, основой которой являются наука в целом и знания, подразумевает, что внедренные в производство результаты научных исследований и разработок, информационных и других новых технологий способны не только в корне изменить механизм взаимодействия стран, регионов, отдельных предприятий, но и повлечь изменение нашего представления о законах и основах функционирования и развития экономических систем разного уровня. Раскрыты непеременимые условия эффективности инновационной экономики Украины, условия для научно-технологического прорыва и цивилизованного существования нашей страны в XXI веке.

Ключевые слова: постиндустриальное общество, инновационная экономика, экономика знаний, новая экономика, технологическая инновация, экономический рост.

Библ.: 8.

Гоцуляк Людмила Владимировна – аспирантка, кафедра политической экономики, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03680, Украина)

E-mail: gotsulyaklyuda@gmail.com

Gotsuliak L. V. Innovative Economy as the Objective Necessity of the Contemporary Development of an Economic System

The article considers substance and main features of innovation economy, discloses the basic principles of its building, its signs and indicators. The results of transition to innovative economy both in the developed countries and in the so-called newly industrializing countries have been studied and are visualized. Thus, formation of the innovation economy in the era of post-industrial society, generally based on science and knowledge, stipulates that embedding in the production of the results of research and development, as well as informational and other new technologies, not only can be able to radically change the mechanism of interaction between countries, regions, individual enterprises, but also can entail changing our view of the laws and basics of functioning and developing of economic systems on different levels. The sine qua non conditions for efficiency of innovation economy, conditions for scientific-technological breakthrough and civilized existence of our country in the 21st century have been disclosed.

Keywords: postindustrial society, innovation economy, knowledge economy, new economy, technological innovation, economic growth.

Bibl.: 8.

Gotsuliak Liudmyla V. – Postgraduate Student, Department of Political Economy, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Peremohy Ave., Kyiv, 03680, Ukraine)

E-mail: gotsulyaklyuda@gmail.com

На сьогоднішній день для світової економіки характерними є безпрецедентні геополітичні зміни, які обумовлені, насамперед, глобалізацією і міждержавною економічною інтеграцією. Однак, на думку багатьох експертів, необхідно визнати, що ці глобальні явища є наслідком інших, не настільки явних і очевидних, але не менш впливових і значущих масштабних явищ, пов'язаних з формуванням «нової економіки», «економіки знань» та «інноваційної економіки». Ми увійшли до нової стадії суспільного розвитку, яка прийшла слідом за індустріалізацією – постіндустріалізацією. Інструменти розуміння та трактування постіндустріального суспільства вивчають та розширюють такі американські соціологи, як Д. Белл, Г. Кан, політолог З. Бжезінський, економіст А. Тоффлер та інші. Даний

концепт підтримують багато як зарубіжних, так і вітчизняних економістів та соціологів.

Становлення інноваційної економіки епохи постіндустріального суспільства, підґрунтям якої є наука в цілому та знання, передбачає, що впроваджені у виробництво результати наукових досліджень і розробок, інформаційних та інших нових технологій здатні не тільки докорінно змінити механізми взаємодії країн, регіонів, окремих підприємств, а й вимагають глибокого зрушення наших уявлень про закони і засади функціонування та розвитку економічних систем різного рівня. Витрати на виробництво і реалізацію нової, наукомісткої та високотехнологічної продукції, а також на отримання нових знань складають значну величину, знехтувати якою не є раціональним. Тільки наука здатна розширити уявлення

про гостру необхідність потреби в інноваціях, і тільки вектор інноваційної економіки здатен вивести економіку України на новий рівень розвитку – такий, які обрали для себе Китай, Південна Корея, Сінгапур, Малайзія, Індія. Отже, інноваційна економіка є об'єктивною потребою сучасного розвитку вітчизняної економічної системи та потребує більш ретельного вивчення.

Дослідженню інноваційної моделі розвитку національної економіки, зокрема впливу інновацій на економічне зростання, їх роль у формуванні конкурентних переваг присвячені праці таких науковців, як М. Абрамовіца, Н. Іванової, Л. Канторовича, Р. Нельсона, Р. Солоу, Р. Фостера, Н. Шелюбської, Й. Шумпетера та ін.

У дослідженнях вітчизняних науковців розглянуто сучасні стратегії побудови інноваційної моделі економіки. Це ряд праць таких учених, як В. Александрова, А. Гальчинський, Я. Жаліло, В. Геєць, Б. Кваснюк, Г. Климов, Н. Краснокутська, Д. Лук'яненко, С. Мочерний, Ю. Пахомов, В. Савчук, О. Швиданенко та ін. Разом з тим, як вітчизняними, так і зарубіжними ученими деякі аспекти даної наукової проблеми висвітлені досить вузько. Так, удосконаленню підлягають методики, пов'язані з оцінкою впливу інноваційного індикатора на ступінь конкурентоспроможності національних економік та конкурентні переваги. Заслугує уваги також більш детальне вивчення проблеми розробки дієвої інноваційної стратегії для нашої країни, а також шляхи подолання технологічного розриву із світовими інноваційними країнами-лідерами. Особливо це актуально сьогодні, коли стало чітко ясно, що подолання економічної кризи можливе через застосування механізмів впровадження інновацій, зростання ролі людського капіталу та науки.

Розширене відтворення нових економічних знань та їх матеріалізація в корисні для кожної людини нові продукти і товари, звичайно ж, не відбувається автоматично. Для цього необхідні безперервні зміни і нововведення в способах і формах виробництва, в управлінні та відповідних соціальних транзакціях, цілеспрямовані та об'єднані зусилля безлічі економічних об'єктів та суб'єктів різних профілів. Зважаючи на це, самостійності набуває проблематика, пов'язана з теоретичними та практичними питаннями створення і впровадження в господарську дійсність економічних інновацій.

Теорію інноваційної економіки створив австрійський економіст Й. Шумпетер на початку ХХ ст., який першим увів відмінності між зростанням і розвитком економіки, дав визначення інновації та класифікував їх відповідним чином [7].

Інноваційна економіка – тип економіки, заснованої на потоці розробок, інновацій, тобто на постійному технологічному вдосконаленні. Досить часто інноваційну економіку ототожнюють із економікою знань та інтелектуальною економікою. Виробництво та експорт високотехнологічної продукції характеризується дуже високою доданою вартістю, коштовністю самих технологій. Така економіка є системоутворюючою основою постіндустріального суспільства. Хоча досить часто термін «економіка знань» використовують як синонім інноваційної економіки, проте економіка знань – най-

вищий етап розвитку інноваційної економіки. Сучасний масштабний, прискорений та інтенсивний розвиток економіки знань закономірно зумовлює перманентність кількісного зростання і безперервного якісного оновлення в національних соціально-економічних системах та світовому господарстві в цілому. Основними суб'єктами інноваційної системи є університети (створюють знання), держави (фінансують і створюють знання), компанії (фінансують, створюють та комерційно спрямовують знання). Оновлена економіка як така є найважливішою передумовою для того, щоб відбувалося формування інноваційної економіки, адже оновлення і модернізація виробництва, заміна одного технологічного укладу іншим принципово неможливі без отримання та масштабного впровадження нових знань.

Деякі дослідники (Д. Белл, Дж. Нейсбітта, Е. Тоффлер, Ф. Фукуяма та ін.) слушно зауважують, що для більшості розвинених країн, які процвітають у сучасному світі, саме інноваційна економіка забезпечує світові економічні переваги країни, яка її створює. У даний час до числа країн з інноваційною економікою і розвиненим венчурним бізнесом, який є найважливішою складовою інноваційної економіки, входять США, Німеччина, Японія, Австралія, Канада, Швеція, Фінляндія, Сінгапур, Ізраїль та інші країни.

Базові необхідні принципи, характерні ознаки та індикатори інноваційної економіки згрупуємо таким чином [3, с. 8]:

- ✦ високий індекс економічної свободи та високий рівень розвитку освіти і науки;
- ✦ високий рівень і конкурентоспроможна якість життя, високі вартість і якість людського капіталу в його широкому значенні;
- ✦ висока конкурентоспроможність економіки та кількість інноваційних підприємств (понад 60–80%) та технологічно нової продукції;
- ✦ заміщення фінансових капіталів, конкуренція у середовищі, високий попит та цінність інновацій;
- ✦ ініціація нових ринків, дія принципу розмаїтості ринків;
- ✦ розвинена індустрія знань та їх високий експорт.

Інноваційна економіка передбачає надмірну кількість своєї продукції, послуг, патентів, високих технологій, компаній, підприємців, учених, інфраструктур і т. ін. Ця надмірність ініціює і підтримує конкуренцію, яка приводить до підвищення різноманітності та якості товарів і послуг, до зростання продуктивності праці за рахунок надмірності інновацій і конкуренції між ними. Інноваційні системи в розвинених країнах з інноваційними економіками – ефективні та самопідтримуючі конкуренцію у всіх своїх елементах. Це головна відмінність ринкової економіки з конкурентними ринками в усіх галузях і сферах економіки від неринкової економіки з низьким індексом економічної свободи. Саме конкуренція і є двигуном розвитку особистості, економіки, суспільства і людського капіталу як головного інтенсивного чинника розвитку.

Для інноваційної ринкової економіки властиве одночасне зростання різного роду ринків, яке забезпе-

чується у випадку, якщо є різноманітна надмірність, яку можна отримати тільки при дуже високій продуктивності праці та високих технологіях. Надмірність наукових відкриттів, винаходів, ідей, професіоналів і т. ін. ініціюється науковою та інноваційною системами залежно від потреб і попиту споживачів. Водночас креативність вчених та інноваторів, конкуренція між ними штовхають їх на випередження зростання пропозиції інновацій над їх попитом з боку економіки та суспільства. У цьому і проявляється випереджальний розвиток людського капіталу та його провідна роль у сучасній економіці як чинника розвитку. В рамках інноваційної системи спільно з наукою та системою освіти відбувається стимулювання створення різних компаній – розробників інновацій. Це робиться за рахунок будівництва центрів колективного користування науковим обладнанням, технопарків, спеціальних податкових зон, пільг і дотацій. Одночасно з цим має створюватися надлишок фінансових інститутів, які задіяні в інноваційній економіці, з метою спонукання до конкурування між собою за покупку акцій стартапів.

Таким чином, інноваційна економіка – це те нове явище, яке суттєво відрізняється від тієї моделі, яка всім відома під назвою «ринково-конкурентної економіки». У цілому, інноваційна економіка – це якісна нова модель, яке йде впритул за ринково-конкурентною моделлю і багато в чому її заперечує в ступені розвитку сучасних економічних систем. Отже, проголошений головною метою економічних реформ перехід багатьох країн США, і України в тому числі, до ринкової економіки нічого спільного не має з переходом індустріально розвинених країн до економіки інноваційної. Вказана обставина вимагає рішучої зміни парадигми економічної науки, відмови від ринково-конкурентної доктрини розвитку на користь концепції асоціативної поведінки, економічної інтеграції та формування бізнес-систем.

Абстрагуючись від національних економічних відмінностей країн, дослідники обґрунтовано відзначають закономірне зростання ємності знань сучасного індивідуального і суспільного відтворення. Безпрецедентне загострення міжнародної конкуренції за ринки збуту, яке ми спостерігаємо сьогодні, дає підстави стверджувати, що шанси зберегти у XXI столітті свій економічний суверенітет мають тільки ті держави, які безперервно накопичували передовий, заснований на використанні наукових досягнень та техніки, промисловий капітал. Прихильність даного принципу розвитку наочно демонструють розвинені країни Заходу (насамперед, країни «Великої сімки» – G-7), які сконцентрували під своїм контролем до 90% світового наукового потенціалу та контролюють не менше 80% глобального ринку високих технологій обсягом у 2,5–3 трлн доларів США. Зокрема, це такі країни, як Велика Британія, Франція, Італія, Німеччина, Канада, США, Японія, високотехнологічна продукція яких має суттєву частку в товарному експорті.

Прогнозується, що до 2015–2020 рр. обсяг продажів продукції високих технологій зросте до 4 трлн доларів США, і саме за цей найбільш перспективний і швидко зростаючий сегмент світового ринку йде найбільш жорстка конкуренція. Поряд із технологічно розвине-

ними країнами у вказану боротьбу активно включилося і кілька так званих нових індустріальних країн – Китай, Південна Корея, Сінгапур, Малайзія, Індія. Зокрема, соціалістичний Китай за останнє десятиліття минулого століття зміг збільшити виробництво наукоємної продукції в десятки разів, причому на тлі загального зростання ВВП до 35,5%. Сьогодні частка на світовому ринку наукоємної продукції нових індустріальних країн, що демонструють наздоганяючий розвиток, оцінюється не менше, як у 15% [8].

Перераховані обставини об'єктивно обґрунтовують безперспективність прийнятої в більшості перехідних країн сировинну орієнтацію економічного зростання і вимагають техніко-технологічної модернізації реального сектора економіки і, перш за все, надання пріоритетного значення промисловості. Останню вимогу без перебільшення можна вважати глобальною тенденцією і невід'ємною умовою сталого економічного зростання в сучасних умовах, що вимагає вироблення і реалізації ефективної державної науково-технічної та інноваційно-промислової політики в будь-якій країні, яка бажає увійти до числа передових технологічно розвинених держав. Водночас необхідно відзначити, що на шляху формування інноваційної економіки в багатьох перехідних до ринку країн є комплекс проблем, пов'язаних з тим, що тенденції розвитку їх науково-інноваційної сфери сьогодні багато в чому не збігаються з відповідними процесами в країнах світової економічної еліти. Зокрема, аналіз статистики дозволяє виявити позитивні тенденції розвитку науково-технічної та інноваційної сфери в технологічно розвинених державах і країнах, що демонструють наздоганяючий розвиток (Китай, Південна Корея, Індія, Малайзія і деякі нові члени Європейського Союзу, включаючи Польщу, Чехію, Словаччину та ін.).

Перерахуємо неодмінні умови ефективності інноваційної економіки [1, с. 112]:

- ✦ беззастережна відмова від руйнівної ліберально-ринкової доктрини розвитку, заснованій на хибній вірі в самодостатність «невидимої руки» ринку (за словами нобелівського лауреата Дж. Стігліца, «рука невидима тільки тому, що її просто не існує» [2]);
- ✦ усунення явних невідповідностей базових принципів реалізації монетарної, кредитно-грошової та фіскальної політики держав з перехідною до ринку економікою зі стандартами для країн, які впевнено формують інноваційну економіку;
- ✦ відновлення (зміцнення) практики середньо- і довгострокового планування розвитку народногосподарського комплексу, як це сьогодні має місце в усіх найбільш розвинених країнах світу;
- ✦ значне посилення (відновлення) регулюючої та плануючої ролі держави в науково-технічній та інноваційній сфері та інших наукоємних і високотехнологічних галузях національної економіки;
- ✦ орієнтація на інноваційний потенціал великих і дуже великих вертикально інтегрованих державних і державно-корпоративних компаній;

- ✦ кратне збільшення державного фінансування НДР і НДДКР, насамперед, по наукових та інженерно-технічних напрямках;
- ✦ орієнтація на неформальні адресні податкові пільги та преференції учасникам інноваційного процесу.

У стратегічному розвитку інноваційна політика України стикається як мінімум з двома серйозними альтернативами. Наша країна має значні запаси різних видів мінеральної сировини, а також володіє розвиненим інтелектуальним потенціалом. Володіння цими двома видами активів відкриває принципово різні стратегії подальшого розвитку, одна з яких ґрунтується на переважному використанні сировинних ресурсів, інша пов'язана з акцентом на реалізацію інтелектуального капіталу. Сировинний шлях означає розвиток в першу чергу добувної промисловості, що і визначить місце України в глобальній економіці. Отримані кошти будуть використовуватися для загального підйому як виробництва, так і добробуту населення. Цей стратегічний шлях стане визначальним і для інноваційної політики. У системі освіти буде стимулюватися підготовка кадрів для видобувних галузей. Удосконаленню їх технологічної бази буде відданий пріоритет в галузі наукових досліджень і розробок. Можна припустити, що це вельми полегшене вирішення питання. Звісно, видобуток і експортування корисних копалин як приносив, так і буде приносити значний дохід. Для нашої країни залежність від сировинної спрямованості експорту є тривожним фактором, адже продукція, вироблена іншими її галузями, у кінцевому результаті може не потрапити на світовий ринок. Своєю чергою, така тенденція є загрозливою і свідчить про перетворення країни на сировинний придаток розвинених країн.

Принциповою іншою стратегією є орієнтація на пріоритетне використання інтелектуального потенціалу. В Україні він досить великий і теоретично дає можливість країні розвиватися не по сировинному, а по інноваційному шляху. У цьому випадку увага акцентується на інтеграції науки і виробництва, оснащенні останніми новими сучасними технологіями, на підвищенні вимог до самої продукції. Вказаний напрямок розвитку передбачає значне збільшення інвестування в такі галузі, як наука, освіта, виробництво. Тріада «освіта – наука – технологія» представляє зосередження інтелектуального потенціалу країни, спираючись на яку та використовуючи ринкові важелі, можливо піднятися на суттєво новий рівень технологічного розвитку та економічного розвитку.

Особливість ситуації, що склалася в Україні, полягає в тому, що в країні є значні фундаментальні й технологічні заділи, унікальна науково-виробнича база в ряді галузей і висококваліфіковані фахівці, які є певною мірою гарантією високої результативності поетапного переведення економіки на інноваційний тип розвитку.

Реалізація ідеї переходу до інноваційного розвитку не відбудеться, якщо сировинний сектор господарства залишиться несприйнятливим до нових технологій. Є передумови до того, щоб він став локомотивом інноваційного розвитку всієї економіки України, що визначає

перспективи її зростання. Умовою втілення в життя таких перспектив має стати рішення завдань глибокої технологічної модернізації даного сектора господарства. Світовий досвід показує, що компанії – лідери аналогічних галузей, особливо в енергетиці, послідовно реалізують стратегії диверсифікації та освоєння науково-технічних рубежів. Вони націлені на зниження економічних витрат, освоєння нових методів і технологій видобутку, транспортування та зберігання продукції, на розвиток суміжних виробництв і послуг. Тому вступ нашої країни в новий етап соціально-економічного розвитку, який в стратегічному плані означає еволюцію економіки від експортоорієнтованої до інноваційної, повинен припускати пошук нових, більш продуктивних механізмів диверсифікованого економічного зростання як з боку держави, так і з боку бізнесу. У дослідницькій літературі, матеріалах економічних конференцій підкреслюється, що економічний підйом нашої держави може бути забезпечений тільки шляхом оптимального поєднання інноваційних та інвестиційних можливостей у всіх господарських галузях [5, 6].

Дійсно, у країні необхідно реалізувати таку модель промислового та економічного зростання, головним якісним змістом якої повинен стати еволюційний перехід до нових пропорцій її інноваційної та сировинної складових. На нашу думку, побудова комплексного механізму регулювання переходу господарських систем до інноваційної економіки змушує керуватися рядом методологічних правил, які оптимально поєднують державне регулювання і ринкову самоорганізацію. Важливою методологічною вимогою до механізму державного регулювання переходу господарських систем до інноваційного типу розвитку є його повна відповідність цілям, завданням і напрямам державної інноваційної політики.

Відсутність фінансування або фінансування в недостатньому обсязі в результаті зниження дохідної частини бюджетів усіх рівнів, у тому числі внаслідок незадовільного фінансового стану господарюючих суб'єктів, не дозволить забезпечити реалізацію низки заходів щодо виведення України на шлях інноваційної економіки. Варто відзначити, що відтворювальний цикл інноваційного типу розвитку економіки вимагає вдосконалення законодавчої бази та основи державної інноваційної політики. Важливу роль відіграє міжкраїновий науково-технологічний розвиток, посилення науково-технологічної та інноваційної політики, забезпечення прогресивності економічного зростання.

Таким чином, беручи до уваги авторитетні праці таких вітчизняних науковців, як В. Геєць, С. Мочерний [4], А. Шинкарук [6] та ін., на нашу думку, розвиток інноваційної економіки та стимулювання процесу формування нових ринків вимагає створення особливої інноваційної інфраструктури та інститутів підтримання інноваційного процесу, реалізуючи низку заходів:

- ✦ розвиток конкуренції з метою формування попиту та пропозиції інновацій та їх надмірності;
- ✦ створення ефективних наукомістких виробництв, секторів і галузей, формування процесів дифузії технологій до їх споживачів;

- ✦ модернізація економіки та інфраструктури, модернізація та підвищення ефективності людського капіталу в напрямку підвищення його креативності та інноваційності;
- ✦ створення відповідного законодавства, що регулює відносини у сфері інноваційної економіки;
- ✦ створення форсайт-центрів, форсайт-проектів, спеціалізованих дорожніх карт, які знизять ризики впровадження нових продуктів;
- ✦ створення центрів комерціалізації технологій і розробок;
- ✦ створення спеціалізованих освітніх центрів, технологічних інститутів, що дозволяють готувати не тільки вчених та інженерів, але й підприємців, стратегів-інноваторів.

ВИСНОВКИ

В умовах становлення інформаційно-інтелектуальної по своїй сутності, постіндустріальної економіки та безпрецедентного загострення міжнародної конкуренції за ринки збуту тільки науково-технічна та інноваційна активність зможуть гарантувати країні вже не просто місце в ряду розвинених держав з високим технологічним потенціалом, а її шанси на елементарне виживання. Сьогодні стійкість економічного зростання передусім залежить виключно від досягнень науково-технічного прогресу та високоінтелектуалізованих факторів виробництва. Усе це дійсно робить безперспективно сировинну орієнтацію економічного зростання і настійно диктує необхідність розвитку саме науково-інноваційної сфери.

Таким чином, виходячи з принципової нездатності ліберально-ринкового механізму вирішити проблеми соціально-економічної диференціації в глобальному і регіональному масштабах, а також враховуючи пріоритетність розвитку науково-технічної сфери, яка надійно потрапляє в зону вад ринку, можна зробити висновок про життєво важливу необхідність формування і реалізації державної науково-технічної та інноваційно-промислової політики. Реалізація поступальних дій тріади «освіта – наука – технологія» є цілковито необхідною для нашої держави задля її світлого майбутнього, для ефективного розвитку економічної системи. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Байнев В. Ф. Переход к инновационной экономике в условиях межгосударственной интеграции: тенденции, проблемы, белорусский опыт : монография / В. Ф. Байнев, В. В. Саевич / Под общ. ред. проф. В. Ф. Байнева. – Мн. : Право и экономика, 2007. – 180 с.
2. Блауг М. Стиглиц Джозеф Э. // 100 великих экономистов после Кейнса = *Great Economists since Keynes: An introduction to the lives & works of one hundred great economists of the past.* – СПб. : Экономикс, 2009. – С. 286–288.
3. Завгородня О. О. Інноваційна динаміка національної економіки / О. О. Завгородня. – Дніпропетровськ : Пороги, 2014. – 407 с.
4. Інтеграційні можливості України: перспективи та наслідки : наук. доп. / [Гець В. М. та ін.]; за ред. В. М. Гейця, Л. В. Шинкарук. – К. : НАН України, ДУ «Ін-т економіки та прогнозування НАН України», 2014. – 91 с.

5. Інноваційні виміри розвитку економіки в умовах глобалізації : матеріали ювіл. міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 70-річчю Буков. держ. фінанс.-екон. ун-ту, 15 жовт. 2014 р. – Чернівці : Технодрук, 2014. – 451 с.

6. Мочерний С. В. Основи економічної теорії : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / С. В. Мочерний, О. А. Устенко. – 3-тє вид., стер. – К. : Академія, 2009. – 502 с.

7. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку: дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Й. Шумпетер / Пер. з англ. В. Старк. – К. : Києво-Могилянська академія, 2011. – 242 с.

8. Global Economic Prospects, 2015 / International Bank for Reconstruction and Development [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.worldbank.org/content//Global-Economic-Prospects-June-2015-Global-economy-in-transition.pdf>

Науковий керівник – Савчук В. С., член-кореспондент НАН України, академік Економічної академії України та АН «Вищої школи України», Заслужений діяч науки і техніки України, доктор економічних наук, професор кафедри політичної економії Київського національного економічного університету ім. Вади́ма Гетьмана

REFERENCES

Baynev, V. F., and Saevich, V. V. *Perekhod k innovatsionnoy ekonomike v usloviyakh mezghosudarstvennoy integratsii: tendentsii, problemy, belorusskiy opyt* [The transition to an innovative economy in the conditions of interstate integration: trends, challenges, the Belarusian experience]. Mn. : Pravo i ekonomika, 2007.

Blaug, M. *Stiglits Joseph E. 100 velikikh ekonomistov posle Keynasa* [100 great economists after Keynes]. St. Petersburg: Ekonomikus, 2009.

“Global Economic Prospects, 2015”. International Bank for Reconstruction and Development. <http://www.worldbank.org/content//Global-Economic-Prospects-June-2015-Global-economy-in-transition.pdf>

Intehratsiini mozhlivosti Ukrainy: perspektyvy ta naslidky [Integration opportunities Ukraine: prospects and implications]. Kyiv: NAN Ukraine; DU «Ін-т економіки та прогнозування NAN Ukraine», 2014.

“Innovatsiini vymiry rozvytku ekonomiky v umovakh hlobalizatsii” [Innovative dimensions of economic development under globalization]. *Mizhnar. nauk.-prakt. konf., prysviach. 70-richchiu Bukov. derzh. finans.-ekon. un-tu.* Chernivtsi: Tekhnodruk, 2014.

Mochernyi, S. V., and Ustenko, O. A. *Osnovy ekonomichnoy teorii* [Foundations of economic theory]. Kyiv: Akademiia, 2009.

Shumpeter, I. *Teoriia ekonomichnoho rozvytku: doslidzhenia prybutkiv, kapitalu, kredytu, vidsotka ta ekonomichnoho tsykladu* [The theory of economic development, research income, capital, credit, interest and the economic cycle]. Kyiv: Kyievo-Mohylianska akademiia, 2011.

Zavhorodnia, O. O. *Innovatsiina dynamika natsionalnoi ekonomiky* [Innovative dynamic national economy]. Dnipropetrovsk: Porohy, 2014.